

[Poul Møller.]

1946 — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et citat af kommissionens stenografiske referat, hvori det hedder:

„To gange har jeg afslået statsminister Staunings opfordring om at overtage posten, men jeg gav efter, da anmodningen bl. a. indtrængende blev støttet af minister Buhl, folketingsmand Hedtoft og folketingsmand Alsing Andersen.“

Det var i september 1946; denne betænkning er udgivet i 1950, og først nu i efteråret 1952 får vi at vide, at det ærede medlem hr. V. Buhl har frarådet, at det ærede medlem hr. Hans Hedtoft nærmest var passiv, og at det ærede medlem hr. Alsing Andersen tilrådede, at Thune Jacobsen skulle tage imod Staunings opfordring til at blive justitsminister.

Hvis materialet efter 7½ års kommissionsarbejde nu viser sig at være lige så vildledende på andre og måske endnu mere centrale områder, kunne jeg egentlig lide at vide, hvor vi så er henne, når kommissionen er færdig. Og jeg forstår ikke — for at sige det lige ud —, hvorfor de ærede medlemmer ikke kunne have sendt deres berigtigelse til dette historisk betydningsfulde materiale så betids, at kommissionen kunne være kommet til bunds i denne sag. Nu giver det eksempel, som vi har fået på et enkelt område, uhyggelige perspektiver for det, der skal foregå, når alt materialet er afleveret og folketinget skal drøfte sagen i sammenhæng.

Lad mig tilføje, at drejede det sig om normale retsplejeregler, ville formodningen — alt andet lige — være for, at hukommelsen var klarest hos den, der udtalte sig 5 år efter en episode, end hos den, der udtaler sig 12 år efter om samme sag, men sådanne almindelige bevisformodninger lader sig jo ikke anvende i dette spørgsmål, hvor man gør retsafgørelse til en politisk afgørelse, der vel til sin tid skal træffes herinde i salen stort set efter partiliniér.

Løvrigt frygter jeg, at denne del af retsopgøret vil komme til at skade rigsdagens anseelse. Såvidt jeg kan skønne, kan dette kun undgås, hvis vi alle bestræber os for på forhånd at forsøge at være indstillet på at bedømme sagerne uden hensyntagen til partier eller til personer, men udelukkende på grundlag af det materiale, der afleveres til os af den kommission, folketinget selv

har nedsat, af den parlamentariske kommission.

Den sidste sag, det ligger mig på sinde at sige nogle ord om ved denne lejlighed, vedrører næringsfriheden på et bestemt område, som det ærede medlem hr. Johs. Christiansen også var inde på. Siden 1915 er der på det kulturelle område sket betydelige nydannelser i form af radio og film. I 1915 kendte man endnu af betydelige kulturelle faktorer kun det trykte ord og det talte ord uden mekanisk overføring. Siden har udviklingen været kolossal, men den frihed, der sikredes det trykte ord, blev ikke givet disse moderne kulturfaktorer. Radioen blev placeret under staten; af taktiske grunde var dette sikkert den rette vej, vi kan ikke allesammen løbe rundt med vor radiofoni. Filmen blev underkastet et bevillingssystem og ikke fri næring. Dette var efter mit partis opfattelse en fejlplacering af filmen, men hidtil har man opretholdt dette bevillingssystem med henvisning til, at man ellers risikerede, at biografierne ville blive afhængige af filmsudlejerne. Denne frygt blev styrket af erfaringerne fra Sverige, hvor udlejningsselskaberne efterhånden er ejere af langt de fleste biografteatre.

Nu viser det sig imidlertid efter den sidste tids strid mellem dagbladet „Politiken“ og filmsbranchen, at bevillingshaverne på vidtrækkende områder har forpligtet sig overfor udlejerne af film. Jeg har ingen mening om selve denne strid, jeg ved ikke noget om annoncepriser o. lign., og jeg ved ikke, om andre momenter end annoncepriser er draget ind i denne strid. Jeg skal ikke tage stilling til den aktuelle strid, men striden har åbenbaret for offentligheden, at der trods bevillingssystemet er skabt en afhængighed af udlejningsselskaberne, som giver anledning til at pege på mit partis gamle standpunkt: at dette system, hvorved vilkårlighed fremmes, afløses af et system med fri næring. Fordelene ved bevillingssystemet for andre end bevillingshaverne synes i hvert fald at være forsvundet.

Vi ved alle, at det er som at vinde den store gevinst i lotteriet at få tildelt en biografbevilling, vi ved, hvilket ryk der er, hvilke strømme, hvilke køer der er, når biografbevillingerne skal uddeles, og vi ved, at den højtærede justitsminister og